

Konference eGovernment v českých a slovenských městech

Ing. Zbyněk Stanjura
primátor Opavy

Úloha informačních systémů ve veřejné správě

Vážené dámy, vážení pánové,
kolegyně, kolegové

je pro mne velkou ctí, že mohu na dnešní konferenci vystoupit. Přemýšlel jsem, zda ve svém příspěvku mám dát přednost svým zkušenostem a pohledu programátora (což je má původní profese), nebo pohledu manažera (což je má minulá profese) a nebo pohledu politika, který se již nějakou dobu pohybuje ve veřejné sféře. Rozhodl jsem se, že nebudu hovořit o konkrétních informačních strategiích, platformách, projektech, řešeních , softwaru a hardware.

Chci se spolu s Vámi, s lidmi, kteří mají k informatice a informačním systémům blízko, zamyslet nad jejich úlohou ve veřejné správě.

Jako primátora mne zajímají tři základní oblasti, ve kterých informační systémy sehrávají důležitou roli:

1. Komunikace s veřejností
2. Vlastní fungování a řízení úřadů veřejné správy
3. Komunikace mezi úřady veřejné správy

1. Komunikace s veřejností

e-Government je chápán jako zrychlení a zefektivnění komunikace občanů, podnikatelských subjektů, neziskových organizací s orgány veřejné správy tj, samosprávy i státní správy.

Celou oblast komunikace s veřejností lze rozdělit na tři části

- 1.1 poskytování informací
- 1.2 vyřizování žádostí a podání občanů
- 1.3 služby nabízené veřejnosti

1.1 Poskytování informací

Myslím, že dnes již všechna města řeší více či méně úspěšně poskytování informací na svých webovských stránkách. Zveřejňujeme základní informace o historii i současnosti města, informace o úřadu, rozhodnutích samosprávy, fungujeme jako zpravodajský servis o kultuře, sportu, podnikatelských subjektech, ubytování atd., přinášíme návody, jak komunikovat s úřadem, jak postupovat v úředních záležitostech apod..

Výhody – množství informací, jejich častá aktualizace, archivace
Rizika – nepřehlednost informací, složitá orientace pro občana
Problém – které informace zveřejňujeme, existují informace, na které veřejnost nemá nárok ? Jsem přesvědčen, že zveřejňovat máme všechno.

Základní nevýhodou je počet občanů, pro které je tato služba přístupná (dvě hlavní příčiny nízká počítačová gramotnost (necelých 30 % občanů) a dostupnost internetu)
Zatím je tato komunikace v podstatě jednosměrná od veřejné správy k občanovi.

Nabízí se ovšem tyto otázky:

- ✓ můžeme budovat a efektivně využívat i druhý směr od občana k veřejné správě
- ✓ víme, co občané od veřejné správy očekávají
- ✓ víme, jak to zjistit
- ✓ jaký je relevantní počet občanů pro vyhodnocení stanovisek či získání závěrů
- ✓ je tento směr přenosu informací podporou zastupitelské demokracie nebo je krokem k přímé demokracii

1.2 Vyřizování žádostí a podání občanů

Jsem si vědom, že zavedení elektronické podoby úřední agendy vyžaduje úpravu stávající legislativy. Dnes již existují možnosti elektronické komunikace s úřady zejména pro podnikatele (např. podání daňových přiznání). Ovšem u úkonů, které jsou na našich magistrátech a městských úřadech nejčastější (např. vyřizování občanských průkazů, cestovních pasů, řidičských průkazů, evidence vozidel, stavební povolení a ohlašování staveb, sociální dávky), tuto variantu občané zatím nemají.

Před zavedením možnosti vyřizovat tyto agendy elektronicky, si podle mého názoru musíme odpovědět na tyto otázky:

- ✓ kolik občanů tuto možnost využije
- ✓ jak motivovat občany k jejímu využívání (např. nižšími poplatky ?, informačními kiosky na úřadech ?)
- ✓ ponesou všechny náklady na zavedení této služby města nebo se bude významným způsobem podílet na financování stát (mnohdy se jedná o přenesený výkon státní správy)
- ✓ jaký bude poměr cena výkon za zavedení této služby
- ✓ jak zajistit bezpečnost a funkčnost zvolených řešení

Nalezení odpovědí na tyto a další otázky může přispět k brzkému dosažení mnoha výhod, které skýtá elektronická agenda, zejména

- ✓ nepřetržité úřední hodiny
- ✓ snížení provozních nákladů pro úřady
- ✓ snížení tlaku na další a další prostory pro úřady veřejné správy
- ✓ zmenšení korupčního prostoru
- ✓ zrychlení celého procesu vyřízení žádosti

1.3 Služby nabízené veřejnosti

Věřím, že mnohé, ne-li všechny, samosprávy řeší otázku, jaké služby v oblasti moderních informačních technologií mohou nabídnout svým občanům. Některé jsou dnes již zavedené a prosazují se relativně snadno – jako příklad mohu uvést metropolitní sítě, jiné jsou ve stadiu úvah, pilotních projektů nebo prvních instalací a implementací.

Pro využití moderních technologií se nabízí celá řada oblastí, které řeší především velká města – např. systémy veřejné dopravy, parkovací systémy, knihovny, návštěvy divadel, muzeí, dalších kulturních a sportovních zařízení.

Jistě povedeme diskusi o úloze samosprávy v těchto projektech, zda je úlohou měst tyto služby a aplikace nabízet a zavádět nebo je to úkol pro komerční subjekty.

Podle mého názoru jsou právě tyto projekty, pracovníě označené jako e-city, vhodným místem pro spolupráci samosprávy a podnikatelských subjektů.

1.4 Shrnutí

Celá oblast komunikace s veřejností je klíčovou úlohou veřejné správy. Úspěšně zvládnutá a efektivní komunikace představuje nezbytný předpoklad úspěšné veřejné správy.

2. Vlastní fungování a řízení úřadů veřejné správy

Všichni se shodneme, že bez kvalitního informačního systému (v širokém slova smyslu) v podstatě nelze úspěšně řešit úkoly samosprávy či veřejné správy. Myslím, že si navzájem musíme mnohem více vyměňovat zkušenosti (pozitivní i negativní), které zvolené strategie či konkrétní platformy nebo aplikace přinášejí. Dnešní konference je jednou z příležitostí.

Chci zmínit hlavní problémy, které řeší naše města v oblasti informačních technologií:

- ✓ jak rozvíjet stávající informační systémy
- ✓ jak se projeví případná změna systémů a migrace dat na chodu celého úřadu
- ✓ nejsme příliš závislí na jednom dodavateli
- ✓ naopak nemáme příliš dodavatelů
- ✓ máme vše logicky a funkčně provázáno
- ✓ nemáme duplicitní databáze či agendy
- ✓ na jaké úrovni je zabezpečení našich informačních systémů

3. Komunikace mezi úřady veřejné správy

To je oblast, ve které vidím obrovské rezervy. Veřejná správa v podstatě ví o občanech vše, ale pořád dokola je nutí, aby dodávali pro jejich rozhodnutí stanoviska a potvrzení jiných úřadů.

Dnes místo informací a dokumentů obíhá občan či podnikatel, cílový stav musí být opačný.

Jaké kroky musíme provést, abychom mohli tento cíl splnit ?

Myslím, že minimálně tyto:

- ✓ provést důkladnou analýzu veřejné správy
- ✓ přesně definovat kompetence a zodpovědnost centrálních orgánů, krajů města a ostatních úřadů (samozřejmým předpokladem by mělo být, že s úkoly se převádějí také peníze)
- ✓ obecně snížit počet potřebných potvrzení a dokladů
- ✓ najít rozumné hranice centralizace a decentralizace
- ✓ prosazovat partnerství a spolupráci mezi úřady veřejné správy

Informační systémy jsou samozřejmě prostředkem, jak výše uvedené kroky realizovat. Tomu však musí předcházet politické rozhodnutí a silný tlak na uskutečnění navržených opatření.

V opačném případě bude pořád docházet k problémům typu, že se nemůžeme shodnout, kolik obyvatel vlastně žije v našich městech (naše evidence obyvatel má jiné údaje než český statistický úřad a nejde o nic menšího než o peníze).

Jsem přesvědčen, že právě samospráva má vyvíjet tlak na ostatní úřady veřejné správy, aby se vzájemná spolupráce výrazně zlepšila.

Závěr

Jsem si vědom, že jsem položil mnoho otázek a současně nenabídl všechny odpovědi. Těším se na všechna následující vystoupení, která jistě přispějí k nalezení mnohých odpovědí. Přeji nám všem zajímavý a inspirativní průběh dnešní konference.

Děkuji za pozornost